

3 гісторыі пытання

АД РАЗВАЛЕННЫХ КАЛГАСАЎ ДА СТАБІЛЬНЫХ ГАСПАДАРАК

Як Дзяржаўная праграма адраджэння і развіцця вёскі змяніла сітуацыю ў сельскай гаспадарцы Беларусі — і як будзе мяняць яе ў далейшым

З ЧАГО ЁСЁ ПАЧЫНАЛАСЯ

У артыкуле «Этапы вялікага шляху», размешчаным на сайце Мінсельгасхарча, міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Беларусі Леанід Заяц нагадвае, што да пачатку 1990-х гадоў Беларусь па вытворчасці прадукцыі сельскай гаспадаркі займала адно з першых месцаў не толькі ў былым Савецкім Саюзе, але і сярод многіх развітых краін Еўропы.

Аднак на пачатковым этапе стварэння суверэннай дзяржавы і станаўлення новай сістэмы гаспадарання адбылося рэзкае падзенне сельгасвытворчасці. Разбурэнне адзінай эканамічнай прасторы СССР пазбавіла Беларусь сыравінных рэсурсаў для вытворчасці азотных і фосфарных угнаенняў, мэтавых паставак 3—4 млн тон у год збожжа, усяго асартыменту сродкаў абароны раслін і жывёл, большасці відаў сельскагаспадарчай тэхнікі і паліва для яе.

Да цяжкіх наступстваў для сельскагаспадарчага комплексу прывёў дэмантаж калгасна-саўгаснай вытворчасці. Былі праблемы з кадрамі, упалі паказчыкі, на харчовыя тавары ўвялі карткі... Сітуацыя сапраўды была складанай.

З першых дзён на пасадзе кіраўніка дзяржавы Аляксандр Лукашэнка паставіў задачу: рынак харчавання павінен быць запойнены, а народ — накормлены. Пасля яе выканання наша краіна стала прадаваць лішкі сельскагаспадарчай прадукцыі за мяжу.

ЗАКЛАСЦІ АСНОВУ

Для таго каб сабраць усе напрацоўкі і задачы ў сельскагаспадарчай сферы, быў патрэбен структураваны дакумент.

У верасні 2003 года Аляксандр Лукашэнка даў наступнае даручэнне: трэба распрацаваць праграму, якая дазволіць узняць аграпрамысловы комплекс нашай краіны на якасна новы ўзровень і зробіць жыццё за межамі горада больш прывабным. Некалькі гадоў спатрэбілася, каб падрыхтаваць паўнаўраўнаважаны дакумент, у якім дэталёва было раскладзена — што рабіць, як і ў якія тэрміны. Таму вялікай экспертнай групай пачалася распрацоўка Дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі, а дакладней, яе першага этапу рэалізацыі — з 2005 да 2010. Яе найважнейшая асаблівасць — маштабнасць.

У сакавіку 2005 года кіраўнік дзяржавы правёў нараду, на якой быў прадстаўлены выніковы праект поўнамаштабнай праграмы (дарэчы, дакумент быў распрацаваны на аснове вынікаў выканання Праграмы ўдасканалення аграпрамысловага комплексу Беларусі на 2001—2005 гады), а яшчэ да гэтага праект па ўказанні Аляксандра Лукашэнкі быў апублікаваны ў СМІ для ўсенароднага абмеркавання. Людзі адраджававалі на дакумент — прапановы і заўвагі выказвалі не толькі грамадзяне старэйшага ўзросту, але і моладзь. У цэлым можна сказаць адназначна — грамадства ўспрыняло ідэю канструктыўна.

На самой нарадзе беларускі лідар заявіў наступнае:

«Калі мы пачнём інтэнсіўна ажыццяўляць Праграму адраджэння і развіцця вёскі і даб'ёмся яе рэалізацыі, мы закла-

дзём аснову развіцця нашай дзяржавы на многія дзесяцігоддзі, а можа быць, і на стагоддзі. Наша дзяржава заўсёды была моцнай вёскай. І яе мы павінны адрадзіць».

Кіраўнік дзяржавы таксама адзначыў некаторыя тонкасці рэалізацыі праграмы. Паводле яго слоў, ужо тады ў нашай краіне жылі ў яе ўмовах. «Мы зацягнулі яе зацяврджэнне, але дамовіліся, што пад гэтую канцэпцыю і асноўныя яе напямкі мы павінны будаваць усю палітыку на вёсцы, у тым ліку і фінансавую», — сказаў ён.

Коротка аб галоўных палажэннях і ўмовах, сфармуляваных у дакуменце. Па-першае, на працягу 2005—2010 гадоў было прадугледжана стварэнне 1481 аграгарадка, якія называліся праваднікамі сацыяльных стандартаў. Па-другое, у вытворчай сферы дасягненне да 2010 года запланаваных аб'ёмаў сельскагаспадарчай вытворчасці і яе рэнтабельнасці ў 18—20 % грунтавалася на трынаццаці прырытэтных кірунках (тэхнічнае перааснашчэнне, меліярацыя зямель і іншыя). Па-трэцяе, праграма вылучалася значнымі аб'ёмамі фінансавання.

ШТО АТРЫМАЛАСЯ, І ШТО МАЕМ ЦЯПЕР

Пра вынік праграмы красамоўна піша Леанід Заяц:

«У выніку рэалізацыі арганізацыйных мерапрыемстваў праграмы і актывізацыі інавацыйных працэсаў да канца 2010 года ў аграрным комплексе была сфарміравана сучасная інфраструктура галіны [...]. Рэалізаваныя меры далі магчымасць дасягнуць усіх намечаных праграмных пазіцый. Аб'ём валавой прадукцыі ў сельскагаспадарчых арганізацыях і сялянскіх (фермерскіх) гаспадарках павялічаны на 52,7 %. Аграпрамысловы комплекс краіны ў поўнай меры забяспечыў годны ўнутраны харчовы рынак, пашырыў экспарт амаль усіх відаў сельгаспрадукцыі. Аграрны экспарт у 2010 годзе перавысіў 2 млрд долараў».

Закладзеныя ў дакуменце напрамкі развіцця АПК знайшлі працяг у наступных праграмах на 2011—2015 і 2016—2020 гады.

Наперадзе рашэнне вельмі сур'ёзных задач: вытворчасць малака павінна ўзрасці да 9,2 млн тон, мяса буйной рагатай жывёлы — да 720 млн тон, свіней і птушкі адпаведна да 540 і 615 тысяч тон.

У раслінаводстве да канца 2020 года плануецца павысіць да ўзроўню 2015-га ўраджайнасць збожжавых культур на 9 %, бульбы — на 25 %, агародніны — на 9 %, пладоў і ягад — у 2,5 раза, рапсу — на 31 %, цукровых буракоў — на 51 %, вытворчасць прадукцыі раслінаводства ў гаспадарках усіх катэгорый — на 9,3 %.

...Свет змяняецца — і дзяржаве неабходна хутка і якасна рэагаваць на сучасныя выклікі. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што разам з павелічэннем сельскагаспадарчых паказчыкаў яшчэ адной задачай з'яўляецца стварэнне вёскі будучага — а гэта выхад на новы ўзровень сацыяльных стандартаў у сельскай мясцовасці.

Уладзіслаў ЛУКАШЭВІЧ.

ВЯСКОВЫ ДУХ

Калі гавораць Мічурынская, Калі гавораць Брылёва,

Справа ў тым, што афіцыйная назва аграгарадка, які адносіцца да Красненскага сельсавета Гомельскага раёна, — Мічурынская. Але ж менавіта гэты аграгарадок з'яўляецца цэнтрам славы на ўсю Беларусь гаспадаркі — КСУП «Брылёва». Таму ў гаворцы жыхары часцей карыстаюцца гэтай назвай, каб абазначыць тэрыторыю, дзе яны жывуць. Магчыма, яшчэ і таму,

Усё побач

Трэба адзначыць, што аграгарадок абмежаваны аўтадарогамі і чыгункай. Тэрытарыяльна расці яму няма куды, але гэты факт тут лічаць выклікам, які дае новыя магчымасці. У атачэнні жылых гмахай Чыгуначнага раёна Гомеля — асаблівае вясковая атмасфера. Намеснік дырэктара гаспадаркі Любоў КАЗЛОВА пастаянна падкрэслівае ўзаемаразуменне паміж усімі службамі і падраздзяленнямі, у тым ліку і ўладамі:

— У нас адзінства мэт, падтрымка, узаемадапамога. Калі мы нешта пачынаем рабіць, ёсць адчуванне, што разам зможам усё. Таму колькасць жыхароў у нас пастаянна рас-

што Брылёва — гэта вядомы брэнд агародніны, якую тут вырошчваюць і перапрацоўваюць. А яшчэ ўсе ведаюць, што магутную гаспадарку апошнія 40 гадоў узначальвае славы Герой Сацыялістычнай працы Аркадзь Кобрусеў. Ён з папелінікамі тут займаўся і стварэннем інфраструктуры, якую да статусу аграгарадка нескладана было ўдасканаліць дзесяць гадоў таму.

радка сучасны, а людзям тут жыць камфортна. Калі ў 2006 годзе было прынята рашэнне аб утварэнні аграгарадкоў, то наш па колькасці аб'ектаў быў амаль сфарміраваны. У 2009 годзе з нуля пабудавалі новы спартыўны комплекс.

У яго і заходзім. Аляксандр БАГДАНАЎ, загадчык філіяла ДЮСШ Гомельскага раёна ў аграгарадку Мічурынская, паказвае будынак і тое, як ён выглядае знутры: прасторная гульнявая зала, трэнажоры, раздзявальныя пакоі, душавыя:

— Побач знаходзіцца пляцоўка са штучным пакрыццём для міні-футбола. Яе пабудавалі летась. Ёсць і вулічныя трэнажоры. Стаўку робім на выхаванне валеябалістаў і

тарыць. Бачыце, як у нас прасторна, — з каласкай можна заехаць. Дарэчы, самаабслугоўванне — як у горадзе. Мы ўсіх сваіх пакупнікоў ведаем. Калі да нас нехта чужы заходзіць, адразу заўважаем. Тут вельмі ціха, спакойна. Няма мітусні і напружання, як у горадзе. Больш даверу паміж людзьмі.

Прадавец прамысловай групы тавараў Настасся Рыngoўская нядаўна стала найлепшай сярод калег у абласным прафесійным конкурсе спажыўкааперацыі — цяпер рыхтуецца прымаць удзел у рэспубліканскім. Увогуле, у гарадку ганарацца людзьмі, якія тут выраслі, вывучыліся, а потым вярнуліся жыць і працаваць. Як, напрыклад, 12 з

Урок гісторыі ў мясцовай школе.

це. Калі дзесяць гадоў таму было 2400, цяпер стала — 2800. І жыллё для людзей будзецца. Жылы фонд налічвае 39 шматкватэрных дамоў і 216 прыватных, ёсць інтэрнат для моладзі. Выдзяляюцца ўчасткі пад індывідуальнае будаўніцтва.

Забудова тут дастаткова шчыльная, але ж зусім высокіх дамоў няма. Акуратныя двух-і пяціпавярховыя побач з інфраструктурай, да якой — рукой падаць. Тут нават веласіпед не трэба, каб хутка дабрацца да школы, дзіцячага садка, пошты ці крамы. Для людзей гэта, безумоўна, вельмі зручна.

Трэнажоры для алімпійцаў

— Усё захоўвалася, рэканструявалася, аднаўлялася, будавалася, — працягвае экскурсію Любоў Фёдарайна. — Таму выгляд агра-

дзюдаістаў. Таму для іх створаны ўсе ўмовы і з імі працуюць прафесійныя трэнеры. Між тым і дасягненнямі юныя спартсмены радуецца: на міжнародных турнірах увесь час займаюць прызавыя месцы, ёсць чэмпіёны краіны па дзюдо. Чатырох выхаванцаў летась перадалі ў цэнтр алімпійскага рэзерву.

Крама для стасункаў

Прасторную краму пабудавалі таксама адносна нядаўна ў спальнай частцы аграгарадка. — Каб, калі забуду нешта адразу купіць, не ленавацца выйсці яшчэ раз, — усміхаецца загадчыца прадуктовай крамы Юлія ГРАБЕННІКАВА. — У нашу краму некаторыя па тры разы за дзень прыходзяць. Тут, як у вёсцы: не толькі купляюць тавары, але і збіраюцца, каб проста пагу-

50 настаўнікаў Брылёўскай сярэдняй школы. Яе дырэктар Ігар СЯЛЮК ведае некалькі пакаленняў вучняў. Ён сам за 30 гадоў мае адзіны запіс у працоўнай кніжцы.

Спецыяліст пачынаецца са школы

— Тут стасункі паміж людзьмі іншыя, чым у горадзе. Больш цёплыя, чалавечныя, сяброўскія, сямейныя, можна сказаць. Усе ведаюць адно аднаго і перажываюць, калі што здараецца. Мы знаёмыя з бацькамі кожнага дзіцяці, і гэта нам дапамагае знаходзіць паразуменне. Нашы вучні — высокаматываваныя. Многія з іх вяртаюцца сюды пасля вучобы ў ВУЗ. Сярод кваліфікаваных спецыялістаў КСУП «Брылёва» многа нашых выпускнікоў, у дзіцячым садку і амбулаторыі — таксама.